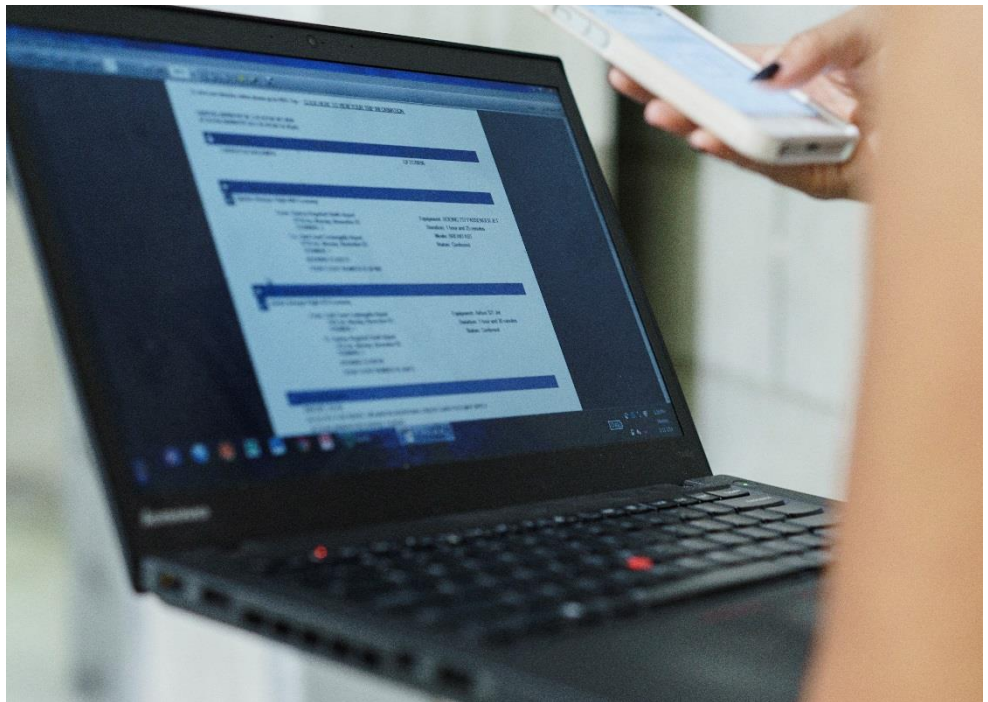

Informacinės visuomenės plėtros komitetas

Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimui bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugos

Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimo rezultatai ir siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veiksmų (R20)

2020 m. sausio 31 d.
Vilnius

Dokumento pakeitimai

Lentelė Nr. 1. Dokumento pakeitimų valdymas

Data	Aprašymas	Redaguotos dalys
2020-01-30	Pateiktas dokumento projektas derinimui	
2020-01-31	Patikslintas pagal pateiktas pastabas	

Projekto „Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimui bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugos“ Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimo rezultatai ir siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veikslių (R20)

Šią ataskaitą parengė UAB „PricewaterhouseCoopers“, (toliau – Paslaugų teikėjas arba PwC), remiantis 2017 m. gruodžio 11 d. pirkimo sutartimi Nr. 6F-52 (toliau – Sutartis), sudaryta su Informacinės visuomenės plėtros komitetu prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Perkančioji organizacija, IVPK).

Darbo apimtis

Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimo rezultatai ir siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veikslių (R20) (toliau – Ataskaita) apimtis buvo apibrėžta pirkimo „Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimui bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugos“ techninėje specifikacijoje 2.4.1.2 punkte (toliau – Techninė specifikacija). Ataskaitoje pateikiama informacija yra susijusi su įvykdytu duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimu, kuriuo buvo siekta įvertinti duomenis atvėrusių institucijų patirtį bei parengti rekomendacijas dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos veikslių.

Ataskaita parengta remiantis Techninėje specifikacijoje nurodytais dokumentais bei reikalavimais, PwC pateiktu techniniu pasiūlymu ir įvadinio susitikimo protokolu. PwC nesiėmė priemonių šaltinių patikimumui nustatyti ir papildomai netikrino pateiktos informacijos. Todėl PwC nesuteikia tiesioginių ar numanomų garantijų kitiems asmenims (išskyrus IVPK pagal Sutartį) dėl Ataskaitos tikslumo ar išsamumo.

Darbus pagal Sutartį atlikome iki 2020 m. sausio 31 d. Ataskaitoje neaptariami vėlesnių įvykių ar aplinkybių padariniai, taip pat vėliau paaiškėjusi informacija. Negalime nustatyti, kokią įtaką šie darbai arba tyrimai būtų turėję Ataskaitos parengimui.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į Ataskaitoje išdėstytas svarbias mūsų pateikiamas prielaidas. Paslaugų teikėjas neatsako kitiems asmenims (išskyrus IVPK pagal Sutartį) už Ataskaitos rengimą. Be to, Paslaugų teikėjas neprisiima sutartinės, deliktinės ir kitokios atsakomybės (neatsižvelgiant į ieškinio formą) taikytinos teisės leistina apimtimi ir neprisiima atsakomybės už kitų asmenų patirtus padarinius (išskyrus IVPK Sutarties pagrindu) ar kitus pagal šią Ataskaitą priimtus sprendimus ar atsakymą juos priimti.

Dokumento platinimas ir atsakomybė

Asmuo, susipažinęs ir perskaitęs šią Ataskaitą, sutinka ir įsipareigoja laikytis šių sąlygų:

- Ataskaitos skaitytojas supranta, kad Ataskaita pagrįsta ekspertiniu vertinimu;
- Ataskaitos skaitytojas supranta, kad Paslaugų teikėjo darbai yra atlikti pagal mūsų kliento – IVPK – nurodymus ir skirti tik mūsų klientui;
- Ataskaitos skaitytojas pripažįsta, kad Ataskaita parengta mūsų kliento – IVPK – nurodymu, todėl į ją gali būti įtraukta ne viskas, kas svarbu skaitytojui;
- Ataskaitos skaitytojas sutinka, kad PwC, jos partneriai, įgaliotojai, darbuotojai ir atstovai neprisiima sutartinės ar deliktinės atsakomybės (įskaitant aplaidumą ir teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų pažeidimą ir kt.) ir neatsako už žalą, išlaidas ar nuostolius, patirtus skaitytojui vadovaujantis šiuo dokumentu ar su juo susipažinus.

Bendroji informacija

Jeigu kiltų klausimų dėl šios Ataskaitos turinio, prašome kreiptis į Justą Urboną telefonu +37065511056 arba el. paštu justas.urbonas@pwc.com.

Sąvokos ir sutrumpinimai

Sąvoka	Paaiškinimas
Ataskaita	Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimo rezultatai ir siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veiksnių (R20)
IVPK, Perkančioji organizacija	Informacinės visuomenės plėtros komitetas
Projektas, Paslaugos	Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimui bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugos
PwC, Paslaugų teikėjas	UAB „PricewaterhouseCoopers“
Sutartis	Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos ir UAB „PricewaterhouseCoopers“ 2017 m. gruodžio 11 d. sudaryta pirkimo sutartis Nr. 6F-52
Techninė specifikacija	Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimui bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugų techninė specifikacija
Duomenų pateikimas	Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme numatytais būdais institucijų teikiama informacija fiziniams ir juridiniams asmenims, atsakant į šių asmenų užklausas dėl informacijos pateikimo
Duomenų atvėrimas	Institucijų atverti duomenų rinkinių, kurie gali būti neribotai pakartotinai panaudojami

Turinys

<i>Sąvokos ir sutrumpinimai</i>	4
1 Įvadas	6
2 Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo metodika	7
3 Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo rezultatai	8
3.1 Institucijų atvirų duomenų esamos situacijos apžvalga	8
3.2 Poreikis dėl duomenų atvėrimo	10
3.3 Atvirų duomenų panaudojimo atvejai	12
3.4 Atvirų duomenų naudojimas viešojo sektoriaus institucijose	13
3.5 Kiti pateikti pasiūlymai ir pastebėjimai	15
4 Siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veikslių	16
5 Priedai	18
5.1 Priedas Nr. 1 Tyrimo klausimynas	18
5.2 Priedas Nr. 2 Pilnai užpildžiusių apklausą institucijų sąrašas.....	24
5.3 Priedas Nr. 3 Tyrimo rezultatai.....	25

1 Įvadas

IVPK įgyvendina projektą „Atvirų duomenų platformos, įgalinančios efektyvų viešojo sektoriaus informacijos pakartotinį panaudojimą verslui, ir jos valdymo įrankių sukūrimas“, kurio tikslas – sukurti centralizuotai valdomas technines priemones, įgalinančias valstybės informacinių išteklių valdytojus parengti ir pateikti atvirų duomenų rinkinius bei jų metaduomenis, o verslo subjektus ir visuomenę be išankstinių sąlygų ir patogiai rasti ir gauti viešojo sektoriaus institucijų tvarkomus duomenis tiek verslo plėtrai, tiek ir nevyriausybinų iniciatyvų įgyvendinimui.

Remiantis šiuo projektu, IVPK įsigijo Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimui bei tam reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugas (toliau – Projektas, Paslaugos).

Paslaugų tikslas – parengti ir su Perkančiąja organizacija suderinti Lietuvos atvirų duomenų formavimo metodologinių ir teisinio reglamentavimo priemonių įgyvendinimo modelį bei atlikti modelio įgyvendinimui reikalingų valstybės institucijų darbuotojų kompetencijų ugdymo paslaugas, užtikrinant vieningą ir tęstiną Lietuvos atvirų duomenų formavimo modelio įgyvendinimą.

Paslaugų uždaviniai:

- Parengti atvirų duomenų iniciatyvos įgyvendinimo modelį, metodinius dokumentus, pasiūlymus dėl reikalingų teisinės aplinkos normų papildymo ar pakeitimo bei juos pristatyti tikslinėms grupėms;
- Parengti prioritetinių duomenų rinkinių ir atvėrimui reikalingų procedūrų aprašymą;
- Atlikti duomenų atvėrimo ekonominio, socialinio ir politinio poveikio vertinimą ir pažangos vertinimą.

Ši ataskaita buvo parengta remiantis Techninės specifikacijos 2.4.1.2 punkto reikalavimais:

2.4.1.2 Vadovaujantis parengtomis metodikomis ir tvarka atlikti duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimai. Remiantis atliktų tyrimų rezultatais parengti siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veiksmų, didinančių naudojimosi atvirais duomenimis veiksmingumą.

Vadovaujantis parengta Duomenų atvėrimo pažangos metodika ir Duomenų atvėrimo poveikio metodika buvo atliktas duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio vertinimo tyrimas. Remiantis atlikto tyrimo rezultatais parengti siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veiksmų, didinančių naudojimosi atvirais duomenimis veiksmingumą.

2 Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo metodika

Su IVPK suderintas atlikto tyrimo tikslas – įvertinti esamą duomenų atvėrimo progresą ir nustatyti duomenų atvėrimo iniciatyvos įtaką visuomenės socialinei ir politinei raidai, Lietuvos ekonomikai, veiklų efektyvumo didinimui viešajame ir privačiame sektoriuose bei politiniam skaidrumui.

Tyrimo metodas – duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo elektroninė apklausa. Apklausa buvo vykdoma 2020 m. sausio 20 – 24 dienomis. Elektroninę apklausą platino IVPK, išsiunčiant oficialų raštą visoms institucijoms bei papildomai el. laišką jų paskirtiems atvirų duomenų koordinatoriams, kurių duomenų rinkiniai pateko į prioritetinių atveriamų duomenų rinkinių sąrašą.

Apklausos klausimynas buvo parengtas pagal Duomenų atvėrimo pažangos vertinimo metodikos ir pagal Duomenų atvėrimo metodikos projektus, atsižvelgiant į dabar prieinamus įrankius duomenų atvėrimui. Priede Nr.1 pateikiamas „Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo“ klausimynas, sudarytas iš 18 klausimų. Buvo parengti 16 uždarų klausimų su daugiau nei vienu pasirinkimo variantu ir 2 atviri klausimai siekiant nustatyti, kokiems produktams ar paslaugoms buvo naudojami institucijų, dalyvavusių apklausoje, duomenys, bei kokių papildomų pastebėjimų ar pasiūlymų dėl atvirų duomenų iniciatyvų turėjo institucijos.

Tyrimo metu buvo kviečiami dalyvauti duomenis atvėrusių institucijų, kurių duomenų rinkiniai buvo identifikuoti kaip paklausiausi atlikus viešąją konsultaciją, bei įtraukti į prioritetinių atveriamų duomenų rinkinių sąrašą, atstovai.

Tarp visų 109 duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo metu dalyvavusių institucijų toliau vertinami tik pilnai atsakiusių į visus klausimus 55 institucijų rezultatai (toliau – Duomenis pateikusių institucijos; institucijų sąrašas pateikiamas priede Nr. 2).

Apklausos metu buvo vertinamos šios temos:

- Esama institucijų atvirų duomenų situacija – siekiant įvertinti, kokių kategorijų ir kiek duomenų rinkinių institucijos yra atvėrusios;
- Poreikis dėl duomenų atvėrimo – siekiant įvertinti duomenų rinkinių teigiamą poveikį institucijų interesams tenkinti;
- Atvirų duomenų panaudojimo atvejai – siekiant nustatyti, kur buvo panaudoti institucijų atverti duomenys;
- Atvirų duomenų naudojimas viešojo sektoriaus institucijose – siekiant įvertinti kaip institucijos naudoja atvirus duomenis savo veikloje;
- Papildomi pasiūlymai bei pastebėjimai – siekiant pagerinti atvirų duomenų panaudojimo esamą situaciją.

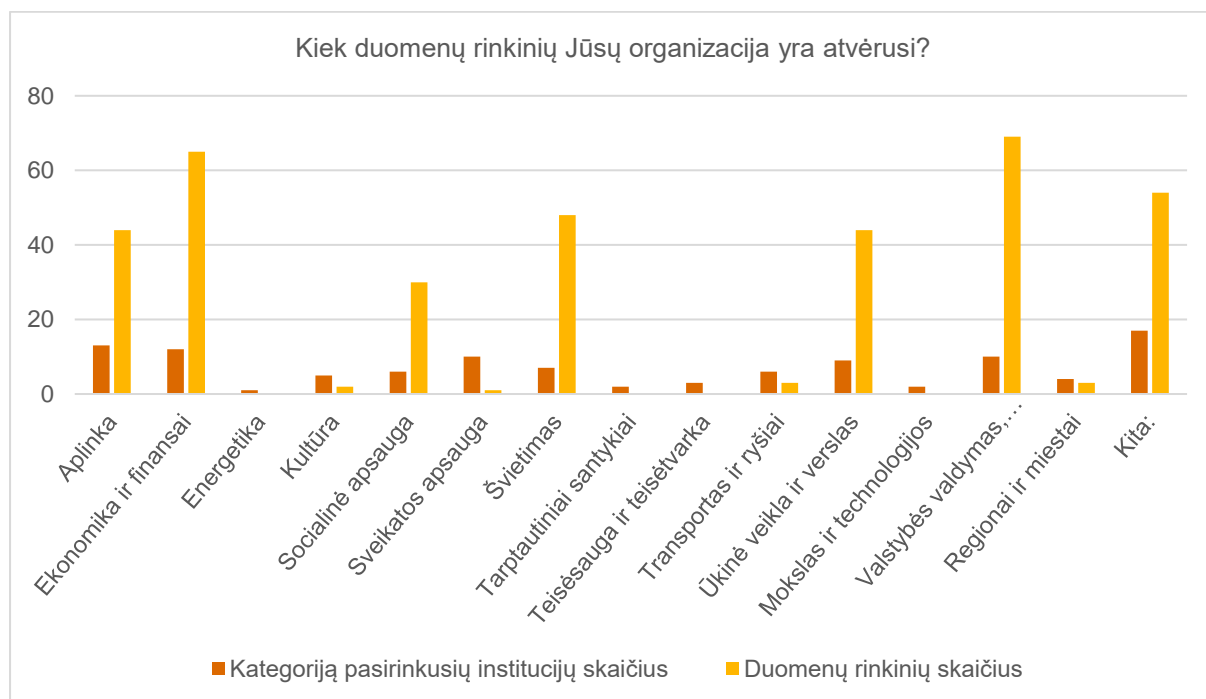
3 Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo rezultatai

Šiame skyriuje apžvelgiami institucijų, kurios pilnai atsakė į pateikto duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo, rezultatai.

3.1 Institucijų atvirų duomenų esamos situacijos apžvalga

Šioje dalyje apžvelgiami Duomenis pateikusių institucijų atvirų duomenų esamos situacijos rezultatai.

Apklausos rezultatai rodo, kad šiuo metu daugiausiai yra atverta duomenų rinkinių kategorijose „Ekonomika ir finansai“ bei „Valstybės valdymas, viešasis administravimas“, kuriose institucijos nurodė, kad yra atvėrusios 50-70 duomenų rinkinių kiekvienai iš šių nurodytų kategorijų (pav. Nr. 1).

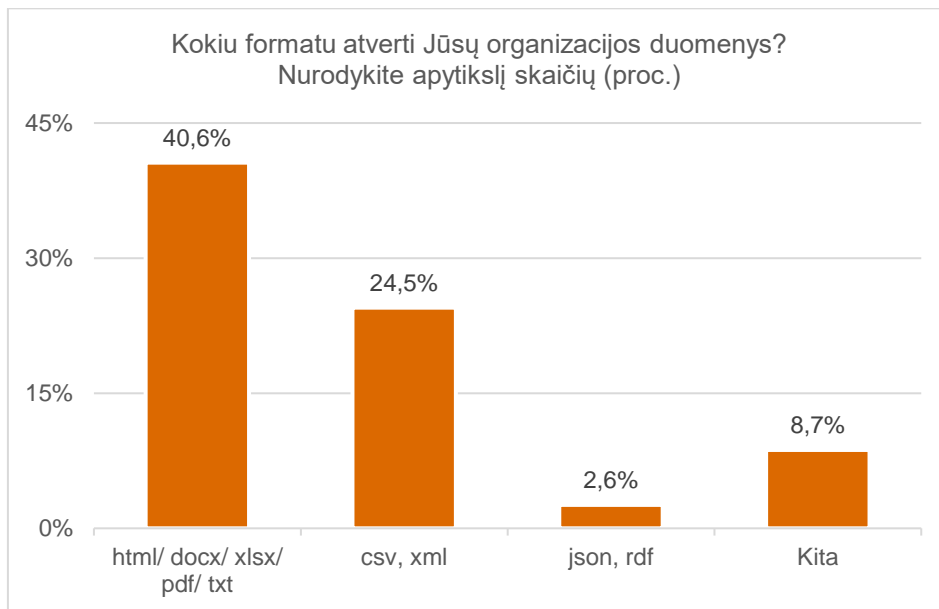
Paveikslas Nr. 1. Institucijų atvertų duomenų kategorijos bei vidutiniškas jų rinkinių kiekis

Remiantis apklausos duomenimis, 5 daugiausiai duomenų atvėrusios institucijos nurodomos lentelėje Nr. 1.

Lentelė Nr. 1. Apklausos metu nustatytos daugiausiai duomenų rinkinių atvėrusios Duomenis pateikusių institucijos

Institucijos	Atvertų duomenų rinkinių skaičius
Klaipėdos savivaldybės administracija	78
Susisiekimo ministerija	63
VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	43
Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	30
Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija	24

Institucijos nurodė, kad atvėrė vidutiniškai 40 proc. duomenų rinkinių *html/ docx/ xlsx/ pdf/ txt* formatais, t. y. 1 ir 2 brandos lygiu¹. Pastebėtina, kad šiais formatais atvertus duomenis naudotojams sunkiau surasti ir apdoroti mašiniu būdu. **33 proc. duomenų rinkinių atverta didesniu nei 3 brandos lygiu. Šiuo duomenų rinkinius naudotojai gali lengviau pakartotinai naudoti kurdami naujus produktus ar sprendimus (pav. Nr. 2).**

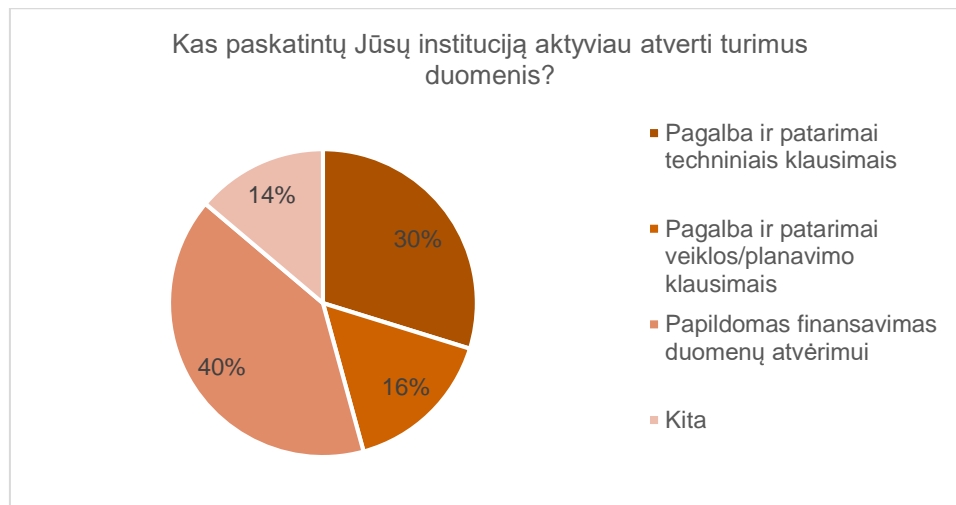

Paveikslas Nr. 2. Institucijų atvertų duomenų formatų panaudojimo vidurkis

Institucijos nurodė, kad kitais metais planuoja atverti vidutiniškai po 10 duomenų rinkinių, šis skaičius svyruoja 1 iki 100 duomenų rinkinių. Tai parodo skirtingą institucijų pasiruošimą ir planuojamus skirti resursus duomenų atvėrimui. Siekiant paskatinti duomenų atvėrimą,

¹ <https://5stardata.info/en/>

institucijos nurodė, kad joms reikalingas papildomas finansavimas (40 proc.) bei pagalba techniniais klausimais (30 proc.) (pav. Nr. 3).

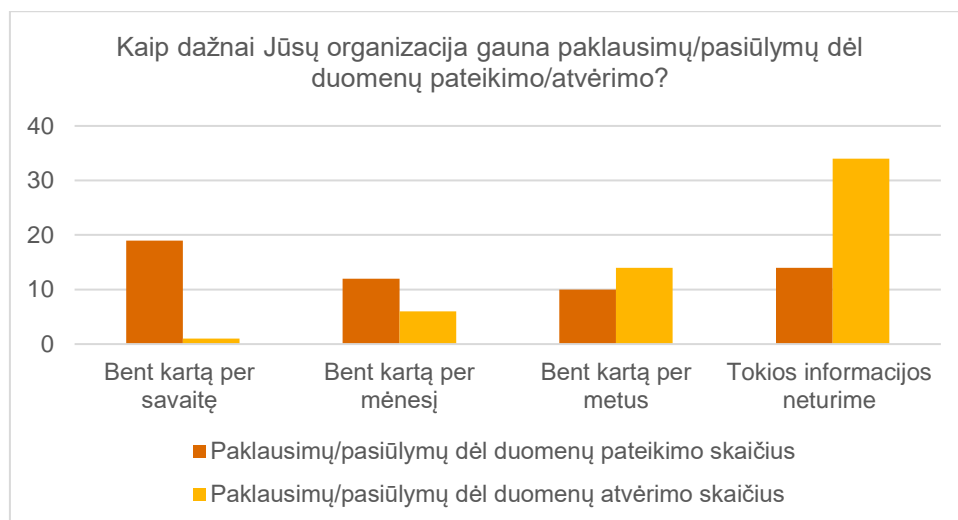
Paveikslas Nr. 3. Duomenų atvėrimo skatinimo priemonės, kurių labiausiai trūksta institucijoms

3.2 Poreikis dėl duomenų atvėrimo

Atveriant duomenis yra siekiama duomenų atvėrimą vykdyti, atsižvelgiant į atvirų duomenų naudotojų poreikį ir įvertinant jų teigiamą poveikį visuomeninio intereso tenkinimui, skaidrumo didinimui ir verslo plėtrai.

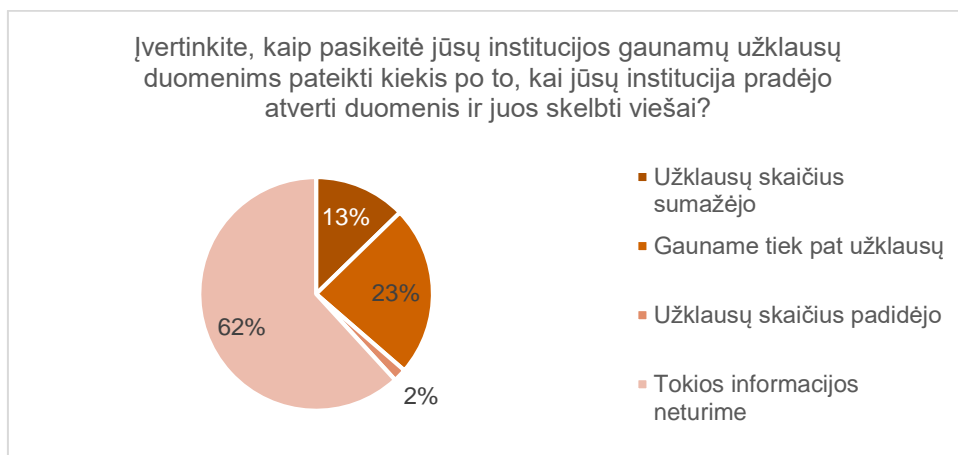
Pagal apklausos rezultatus, Duomenis pateikusios institucijos dažniausiai gauna paklausimus ar pasiūlymus dėl duomenų pateikimo tiesiogiai duomenų naudotojui dažniausiai bent kartą per savaitę, tačiau paklausimų dėl duomenų atvėrimo viešai sulaukiama ženkliai rečiau - bent kartą per metus (pav. Nr. 4). Didžioji institucijų dalis informacijos apie paklausimų/ pasiūlymų dėl duomenų pateikimo ar atvėrimo skaičiaus nerenka. Didesnis paklausimų dėl duomenų pateikimo nei duomenų atvėrimo kiekis gali rodyti, kad visuomenė nežino apie galimybę duomenis gauti atvirų duomenų formatais. Svarbu pažymėti, kad duomenų pateikimas yra tiesiogiai susijęs su duomenų atvėrimu ir dažnai gali būti išsprendžiamas parengus atvirų duomenų rinkinius.

Tai, kad daugiau nei 60 proc. institucijų neturi informacijos apie paklausimus dėl duomenų atvėrimo gali rodyti, kad šios institucijų grupės branda duomenų atvėrimo klausimu nėra pakankama ir jos tinkamai neidentifikuoja paklausimų dėl duomenų atvėrimo.

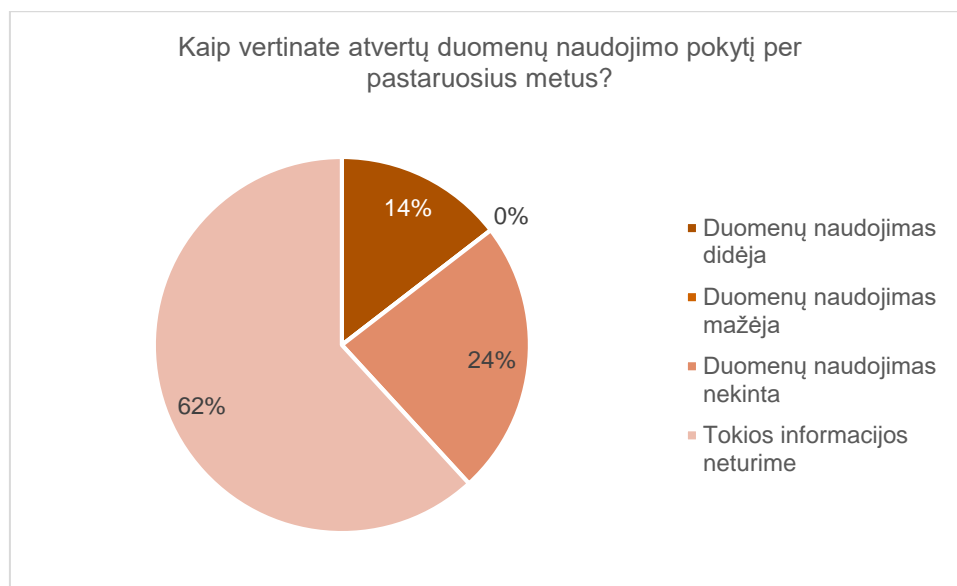
Paveikslas Nr. 4. Paklausimų/ pasiūlymų dėl duomenų pateikimo/ atvėrimo statistika

23 proc. institucijų nurodė, kad gaunamų užklausų kiekis po duomenų atvėrimo ir viešo paskelbimo nedidėjo. Šiuo metu dauguma atsakiusių institucijų (62 proc.) turi mažai informacijos (arba jos nekaupia) dėl gautų užklausų pokyčio po duomenų atvėrimo ir viešo paskelbimo (pav. Nr. 5).

Paveikslas Nr. 5. Institucijų gaunamos užklausos dėl duomenų atvėrimo

Pagal apklausos rezultatus galima spręsti, jog per pastaruosius metus atvertų duomenų naudojimas nekito. Dalis institucijų (14 proc.) pastebi, jog duomenų naudotojai demonstruoja aktyvesnę duomenų panaudojimą (pav. Nr. 6).

Paveikslas Nr. 6. Atvirų duomenų naudojimo pokyčio vertinimas

3.3 Atvirų duomenų panaudojimo atvejai

10 iš 55 Duomenis pateikusių institucijų pateikė informaciją apie šių institucijų atvertų duomenų panaudojimo atvejus. Panaudojimo atvejus pateikusios institucijos nurodė šiuos duomenų panaudojimo atvejų pavyzdžius:

- Lobistai.lt (Lobistų skaidrumo registras) - siekiama įteisinti kuo didesnę lobistų veiklos viešumą, skatinti diskusijas visuomenėje ir kartu padėti atitinkamus sprendimus priimančioms asmenims nebijoti domėtis suinteresuotųjų šalių nuomonėmis žinant, kad jie veikia teisėtai ir už savo veiklą atsiskaito visuomenei. Registre pateikiamas lobistų sąrašas.
- Manoseimas.lt - leidžia sužinoti kiek aktyviai Seimo nariai dalyvauja posėdžiuose ir balsavimuose, kaip aktyviai teikia teisės aktų projektus bei kiek šie pasiūlymai būna sėkmingi. Šiuos duomenis galima analizuoti atskirose Seimo frakcijose arba tarpusavyje lyginti visų Seimo frakcijų rodiklius. Manoseimas.lt naudoja Lietuvos Respublikos Seimo duomenis (duomenų šaltinis (<http://www.lrs.lt>), tiekėjas - Seimo kanceliarija).
- REGIA - įrankis, sukurtas specialiai savivaldybėms - jų gyventojams, tarnautojams bei jose veikiančiam verslui. REGIA tikslas - sudaryti patogias sąlygas geografinė padėtimi grindžiamų sprendimų priėmimui ir palengvinti informacijos mainus. Duomenys renkami iš Registrų centro.

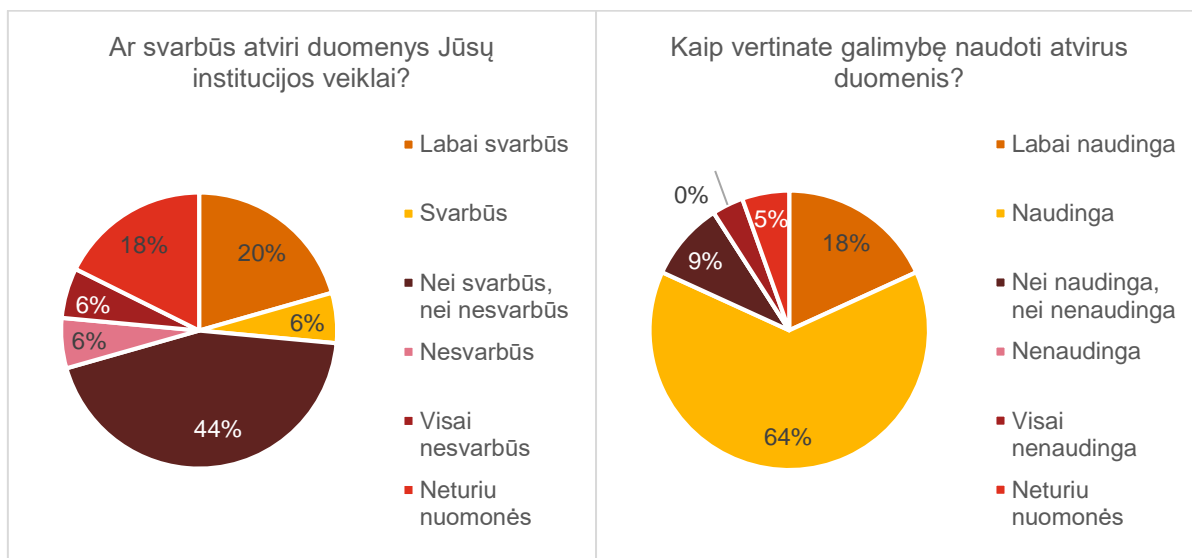
Taip pat panaudojimo atvejus pateikusios institucijos išskyrė šiuos suinteresuotų grupių duomenų naudojimo tikslus:

- Studentų moksliniams tikslams (bakaluro, magistro, daktaro darbų rengimui).
- Konkursams ir atrankoms į valstybės tarnautojų pareigas.
- Komunikacijos, viešinimo tikslais, visuomenės sveikatos būklės aprašymui, kitoms įstaigoms atliekant gilesnę duomenų analizę, informacija studentams.
- Juridinių asmenų kreditingumo nustatymui, įvairiems išvestiniams informaciniams produktams apie „Lietuvos transporto priemonių parką“ sudarymui.

- Statistiniams tyrimams, susijusiems su nusikalstamumo vertinimu.
- Nekilnojamojo turto rinkos vertinimui (vertinant nusikalstamumą tam tikroje gyvenamojoje vietovėje).
- Tam tikrų prekių pardavimo planavimui (vertinant vagysčių statistiką).
- Miesto infrastruktūros plėtrai (saugesnės aplinkos vertinimui).
- Ūkio subjektams – vežėjams.

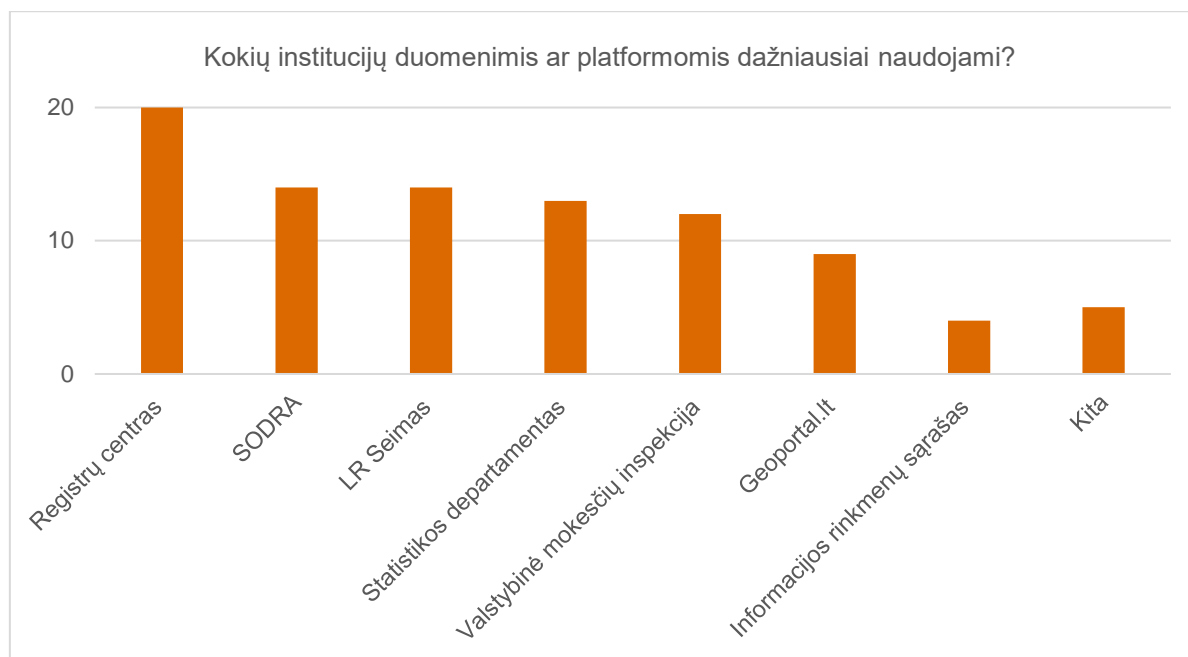
3.4 Atvirų duomenų naudojimas viešojo sektoriaus institucijose

Vadovaujantis apklausos rezultatais, dauguma institucijų supranta atvirų duomenų naudą – tokių institucijų yra 80% tarp duomenis pateikusių institucijų. Apklausa parodė, kad 26 proc. dalyvavusių apklausoje institucijų manė, jog atviri duomenys yra svarbūs arba labai svarbūs institucijų veiklai (pav. Nr. 7).

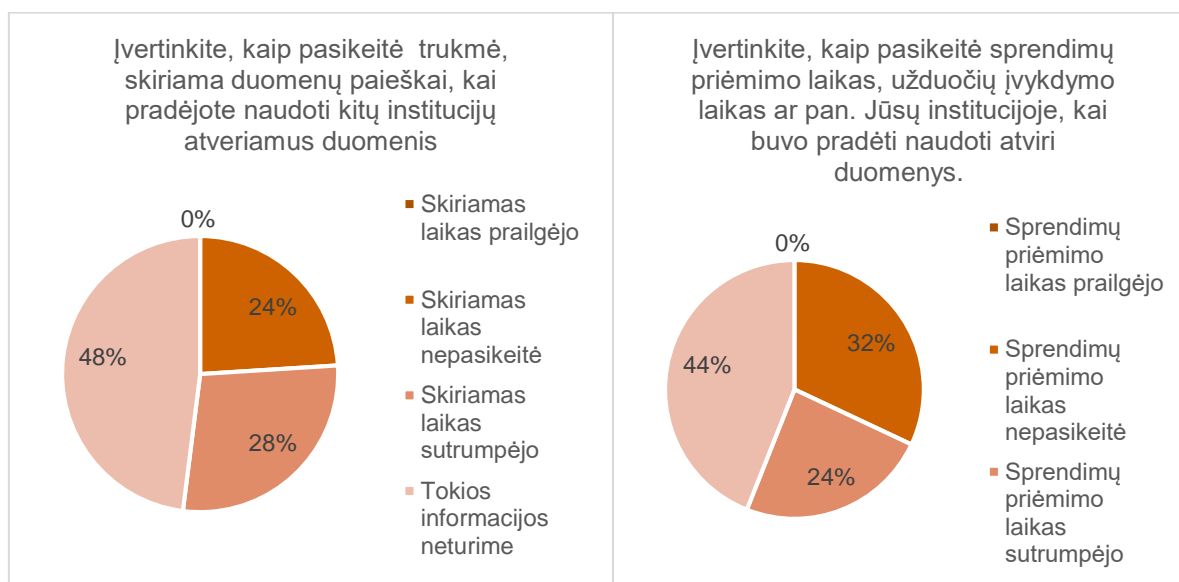
Paveikslas Nr. 7. Atvirų duomenų svarbos bei panaudojimo vertinimas

45 proc. institucijų sėkmingai panaudoja ir kitų institucijų atveriamus duomenis. Kitų institucijų duomenis naudojančios institucijos nurodė, kad **dažniausiai savo veikloje naudoja Registrų centro, SODROS ir LR Seimo duomenis** (pav. Nr. 8).

Paveikslas Nr. 8. Institucijos, kurių atviri duomenys dažniausiai naudojami įstaigų veikloje

Apibendrinant apklausos rezultatus, institucijos atvirų duomenų naudą vertina teigiamai – 28 proc. institucijų mano, kad duomenų paieškai skiriamas laikas sutrumpėjo, 24 proc. mano, kad sprendimų priėmimo laikas sutrumpėjo. Likusi institucijų dalis atvirų duomenų panaudojimą vertina neutraliai (pav. Nr. 9). Dauguma institucijų nurodė, kad nevertina atvirų duomenų sukuriamos naudos dėl informacijos paieškos ir sprendimų priėmimo laiko sumažėjimo (atitinkamai 48 proc. ir 44 proc.).

Paveikslas Nr. 9. Kitų institucijų atveriamų duomenų paieškai skiriamos trukmės vertinimo, bei institucijų, pradėjusių naudoti atvirus duomenis, sprendimų priėmimo laiko pokyčio vertinimas

3.5 Kiti pateikti pasiūlymai ir pastebėjimai

Paskutinėje apklausos dalyje institucijos turėjo galimybę išreikšti savo pasiūlymus bei pastebėjimus dėl atvirų duomenų iniciatyvos, šis klausimas nebuvo privalomas. 5 institucijos pateikė savo pasiūlymus ir pastebėjimus:

- Šiuo metu egzistuoja skirtingi portalai, kuriuose yra atveriami duomenų rinkiniai – turėtų būti užtikrinamas metaduomenų pagal standartą aprašymas, siekiant užtikrinti patogesnę prieigą prie duomenų.
- Pasiūlyta prievolė skelbti duomenų rinkinius Lietuvos atvirų duomenų portale – pažymėtina, kad institucijų atsakomybė skelbti savo atvirų duomenų metaduomenis Lietuvos atvirų duomenų portale.
- Institucija išsilaiko iš mokamų duomenų rinkinių – atsižvelgiant į tai, svarbu informuoti, kad duomenys gali būti teikiami už mokestį, tačiau tam turi būti teisėtas teisinis pagrindas ar apribojimai.
- Dvi institucijos nurodė, kad susiduria su duomenų apsaugos, BDAR ir kitais apribojimais – atsižvelgiant į tai svarbu teikti pagalbą dėl informacijos nuasmeninimo ir duomenų rinkinių paruošimo proceso, taip pat ugdyti institucijų darbuotojų bei duomenų naudotojų supratimą, kas yra atviri duomenys.
- Dvi institucijos pateikė klausimus dėl metodinės medžiagos duomenų parengimui ir tinkamam jų pateikimui duomenų naudotojams.

4 Siūlymai dėl tolimesnių duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo veiklos gerinimo veiksnių

Bendrai įvertinus apklausos rezultatus, pastebimos šios tendencijos bei rekomendacijos dėl tolimesnio duomenų atvėrimo iniciatyvos įgyvendinimo.

Duomenys jau yra atveriami, tačiau jie daugiausiai duomenų rinkinių yra žemo brandos lygio – 53 proc. atveriamų duomenų teikiami html/ docx/ pdf/ txt formatais, kurių pakartotinio naudojimo galimybės yra ribotos

Rekomendacijos dėl atveriamų duomenų brandos didinimo:

- *Ugdyti institucijas apie atvirų duomenų atvėrimo procesą ir brandą*
Pastebima, kad institucijų atstovai ne iki galo supranta, kodėl ir kaip turėtų būti atveriami duomenys. Dėl šios priežasties, IVPK rekomenduojama tęsti institucijų darbuotojų ugdymą organizuojant mokymus, seminarus ir renginius, kuriuose pristatomi duomenų atvėrimo metodai bei duomenų panaudojimo pavyzdžiai. Kaip viena iš institucijų ugdymo priemonių gali būti panaudotas ir Lietuvos atvirų duomenų portalas, kuriame galima publikuoti mokymų medžiagą ir duomenų panaudojimo gerąsias praktikas.
- *Skatinti duomenų atvėrimą*
Duomenų atvėrimą gali paskatinti techninė pagalba, ji turėtų būti lengvai prieinama suinteresuotiems asmenims per portalą. Taip pat IVPK turėtų suteikti galimybę institucijoms gauti konsultacijas duomenų atvėrimo klausimais.
Duomenims atverti dažnai trūksta finansinių pajėgumų. Rekomenduojama numatyti finansavimo mechanizmą, kuriuo būtų finansuojamas paklausiausių duomenų atvėrimas.
- *Atlikti organizacijų (institucijų), skelbiančių duomenis, vertinimą*
Lietuvos atvirų duomenų portale, organizacijų kataloge pateikti organizacijos informaciją apie paskelbtų duomenų rinkinių kiekį, kokybę, naudotojų skaičių. IVPK turėtų atlikti institucijų vertinimą ir skelbti geriausiai vertinamas ar daugiausiai duomenų paskelbusias institucijas. Tokiu būdu institucijos galėtų būti motyvuojamos stengtis atverti kokybiškus duomenis, kurie būtų vertinami tarp atvirų duomenų naudotojų.

Informacija apie gaunamą duomenų poreikį šiuo metu nėra sistemingai kaupiama, todėl institucijoms gali būti sudėtinga vertinti poreikį dėl institucijų valdomų duomenų atvėrimo ir planuoti duomenų atvėrimo veiklas – 62 proc. institucijų negalėjo pateikti informacijos apie užklausų dėl duomenų atvėrimo kitimą

Rekomendacijos dėl poreikio vertinimo:

- *Skatinti institucijas atverti prioritetinius duomenų rinkinius*
Numatyta, kad Atvirų duomenų portalo įrankiai leis institucijoms gauti duomenų naudotojų užklausas dėl duomenų atvėrimo. Institucijos rekomenduojama pasinaudoti portalo įrankiais, nuolat stebėti poreikį ir atitinkamai priimti sprendimus, planuoti bei įgyvendinti duomenų atvėrimo veiklas, prioretizuojant jas pagal gautą naudotojų poreikį. IVPK pasinaudodama portalo priemonėmis turėtų atlikti bendro atvirų duomenų naudotojų pateikto poreikio įvertinimą ir teikti metodinę pagalbą prioritetinių duomenų rinkinių atvėrimui.
- *Skatinti viešojo sektoriaus ir verslo partnerystes*
Siekiant geriau suprasti atvirų duomenų poreikį, institucijos turėtų bendradarbiauti su IT sektoriaus įmonėmis, startuolių organizacijomis vystant bendradarbiavimo iniciatyvas: renginiai, konkursai ir projektai, skirti duomenų naudojimo skatinimui.

Informacija apie panaudojimo atvejus nėra sistemingai kaupiama, sudėtinga vertinti atvirų duomenų poveikį – 18 proc. institucijų nurodė, kad turi informacijos apie jų duomenų panaudojimo atvejus

Rekomendacijos dėl poveikio vertinimo:

- *Skatinti produktų ar sprendimų atvirų duomenų pagrindu kūrimą*
Siekiant didinti atvirų duomenų naudojimą, būtina vystyti institucijų strateginį supratimą apie atvirų duomenų pakartotinį naudojimą ir poveikį. Turėtų būti sukurta galimybė atvirų duomenų portale naudotojams pateikti savo sukurtus produktus. Svarbu sukurti atvirų duomenų naudotojų bendradarbiavimo kanalą/ aplinką, kurioje naudotojai galėtų dalintis savo idėjomis ir taip sudaryti sąlygas plėtoti institucijų, skelbiančių atvirus duomenis, ir jų naudotojų bendruomenę.
- *Publikuoti informaciją apie produktus ar paslaugas, sukurtus panaudojus atvirus duomenis*
Institucijos ir atvirų duomenų naudotojai turėtų pasinaudoti atvirų duomenų portalo įrankiais ir publikuoti informaciją apie produktus ar paslaugas, sukurtus panaudojus atvirus duomenis, viešinti sėkmės istorijas, tam, kad kiti atvirų duomenų naudotojai ir institucijos suprastų atvirų duomenų sukuriama naudą per jau pasiektus rezultatus.

Dauguma institucijų neturi nuomonės apie atvirų duomenų panaudojimą savo veikloje – 44 proc. nurodė, kad atviri duomenys nėra nei svarbūs, nei nesvarbūs jų veikloje.

Rekomendacijos dėl atvirų duomenų panaudojimo institucijų veikloje:

- *Skleisti informaciją kaip ir kokie duomenys gali būti panaudojami institucijų veikloje*
Šiuo metu 36 proc. institucijų naudoja Registrų centro, o 25 proc. naudoja SODRA, LR Seimo kanceliarijos duomenis savo veikloje. Tai rodo, kad duomenų panaudojimo praktika jau egzistuoja ir institucijos galėtų tarpusavyje pasidalinti gerąja atvirų duomenų panaudojimo praktika. Atvirų duomenų portale rekomenduojama publikuoti gerųjų praktikų pavyzdžius.
- *Sukurti duomenų čempionų tinklą*
Rekomenduojama IVPK, bendradarbiaujant su institucijomis, sukurti Duomenų čempionų (Duomenų ambasadorių) tinklą, kurio atstovai skatintų duomenų atvėrimą bei panaudojimą.

5 Priedai

5.1 Priedas Nr. 1 Tyrimo klausimynas

1. Pasirinkite savo instituciją:

- Higienos institutas
- Kauno savivaldybės administracija
- Klaipėdos savivaldybės administracija
- Lietuvos automobilių kelių direkcija
- Lietuvos geologijos tarnyba
- Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
- Lietuvos Respublikos patentų biuras
- Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
- Lietuvos statistikos departamentas
- Lietuvos Respublikos finansų ministerija
- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
- Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
- Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė
- Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
- Registrų centras
- Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos
- Valstybinė miškų tarnyba
- Valstybinė mokesčių inspekcija
- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba
- Vilniaus savivaldybės administracija
- Vyriausioji rinkimų komisija
- Kita: _____

3. Kiek duomenų rinkinių Jūsų organizacija yra atvėrusi? Paskirstykite juos pagal kategorijas.

- Aplinka _____
- Ekonomika ir finansai _____
- Energetika _____
- Kultūra _____
- Socialinė apsauga _____
- Sveikatos apsauga _____
- Šveitimas _____
- Tarptautiniai santykiai _____
- Teisėsauga ir teisėtvara _____
- Transportas ir ryšiai _____
- Ūkinė veikla ir verslas _____
- Mokslas ir technologijos _____
- Valstybės valdymas, viešasis administravimas _____
- Regionai ir miestai _____
- Kita: _____

4. Kokiu formatu atverti Jūsų organizacijos duomenys? Nurodykite apytikslį skaičių (proc.) (Jei duomenų rinkinių tuo formatu nėra, nurodykite 0)

html/ docx/ xlsx/ pdf/ txt	
csv, xml	
json, rdf	
Kita:	

5. Kaip dažnai Jūsų organizacija gauna paklausimų/pasiūlymų dėl duomenų pateikimo?

- Bent kartą per savaitę
 - Bent kartą per mėnesį
 - Bent kartą per metus
 - Tokios informacijos neturime
-

6. Kaip dažnai Jūsų organizacija gauna paklausimų/pasiūlymų dėl duomenų atvėrimo?

- Bent kartą per savaitę
- Bent kartą per mėnesį
- Bent kartą per metus
- Tokios informacijos neturime

7. Įvertinkite, kaip pasikeitė jūsų institucijos gaunamų užklausų duomenims pateikti kiekis po to, kai jūsų institucija pradėjo atverti duomenis ir juos skelbti viešai?

- Užklausų skaičius sumažėjo
 - Gauname tiek pat užklausų
 - Užklausų skaičius padidėjo
 - Tokios informacijos neturime
-

8. Kaip vertinate atvertų duomenų naudojimo pokytį per pastaruosius metus?

- Duomenų naudojimas didėja
 - Duomenų naudojimas mažėja
 - Duomenų naudojimas nekinta
 - Tokios informacijos neturime
-

9. Ar turite informacijos apie Jūsų organizacijos atvertų duomenų panaudojimo atvejus?

- Taip
 - Ne
-

Jei atsakėte Taip, atsakykite į toliau esantį klausimą

10. Nurodykite kokiems produktams ar paslaugoms yra naudojami Jūsų duomenys, trumpai aprašykite Jums žinomus atvirų duomenų panaudojimo atvejus

11. Ar svarbūs atviri duomenys Jūsų institucijos veiklai?

- Labai svarbūs
 - Svarbūs
 - Nei svarbūs, nei nesvarbūs
 - Nesvarbūs
 - Visai nesvarbūs
 - Neturiu nuomonės
-

12. Kaip vertinate galimybę naudoti atvirus duomenis?

- Labai naudinga
 - Naudinga
 - Nei naudinga, nei naudinga
 - Nenaudinga
 - Visai nenaudinga
 - Neturiu nuomonės
-

13. Ar Jūsų institucija naudojasi kitų institucijų atveriamais duomenimis?

- Taip
- Ne

Jei atsakėte Ne, pereikite į 15 klausimą (Q15)

14. Kokių institucijų duomenimis ar platformomis dažniausiai naudojami?

- Registrų centras
- SODRA
- Valstybinė mokesčių inspekcija
- LR Seimas
- Statistikos departamentas
- Geoportal.lt
- Informacijos rinkmenų sąrašas
- Kita: _____

15. Įvertinkite, kaip pasikeitė trukmė, skiriama duomenų paieškai, kai pradėjote naudoti kitų institucijų atveriamus duomenis?

- Skiriamas laikas prailgėjo
 - Skiriamas laikas nepasikeitė
 - Skiriamas laikas sutrumpėjo
 - Tokios informacijos neturime
-

16. Įvertinkite, kaip pasikeitė sprendimų priėmimo laikas, užduočių įvykdymo laikas ar pan. Jūsų institucijoje, kai buvo pradėti naudoti atviri duomenys.

- Sprendimų priėmimo laikas prailgėjo
 - Sprendimų priėmimo laikas nepasikeitė
 - Sprendimų priėmimo laikas sutrumpėjo
 - Tokios informacijos neturime
-

17. Kiek duomenų rinkinių Jūsų institucija planuoja atverti per artimiausius metus?

--	--

18. Kas paskatintų Jūsų instituciją aktyviau atverti turimus duomenis?

- Pagalba ir patarimai techniniais klausimais
- Pagalba ir patarimai veiklos/planavimo klausimais
- Papildomas finansavimas duomenų atvėrimui
- Kita: _____

19. Jei turite papildomų pastebėjimų ar pasiūlymų dėl atvirų duomenų iniciatyvos, kviečiame jais pasidalinti:

5.2 Priedas Nr. 2 Duomenis pateikusios institucijos (pilnai užpildžiusių apklausą institucijų sąrašas)

1. Vyriausioji rinkimų komisija
2. Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
3. Lietuvos geologijos tarnyba
4. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
5. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
6. Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
7. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
8. Utenos rajono savivaldybės administracija
9. Joniškio rajono savivaldybės administracija
10. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras
11. Lietuvos Respublikos finansų ministerija
12. Viešųjų pirkimų tarnyba
13. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras
14. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos
15. Lietuvos statistikos departamentas
16. LR Ryšių reguliavimo tarnyba
17. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos
18. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba
19. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba
20. Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė
21. Bendrasis pagalbos centras
22. Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
23. Valstybinė kultūros paveldo komisija
24. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos
25. Klaipėdos savivaldybės administracija
26. Valstybės tarnybos departamentas prie LR VRM
27. Radiacinės saugos centras
28. Aplinkos apsaugos departamentas prie aplinkos ministerijos
29. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas
30. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos
31. Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos
32. Registrų centras
33. Aplinkos projektų valdymo agentūra
34. LR Krašto apsaugos ministerija
35. Higienos institutas
36. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos
37. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
38. Valstybinė miškų tarnyba
39. Valstybinė miškų tarnyba
40. Nacionalinis vėžio institutas
41. VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras
42. Susisiekimo ministerija
43. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba
44. Valstybinė mokesčių inspekcija
45. Valstybė įmonė "Regitra"
46. Kultūros ministerija
47. Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos
48. Nacionalinė švietimo agentūra
49. Lietuvos Respublikos patentų biuras
50. Informatikos ir ryšių departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos
51. Lietuvos transporto saugos administracija
52. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras
53. Krašto apsaugos ministerija

54. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba

5.3 Priedas Nr. 3 Tyrimo rezultatai

Tyrimo apklausos rezultatai pateikiami atskiru failu *Duomenų atvėrimo pažangos ir poveikio tyrimo rezultatai.xlsx*